№ 61 (846)
МАЈ
5 лун
1938 во

Став странајасса проԉетаріјјас, отувтчӧј!

КОМІ КОМСОМОԈЕЦ

Гаԅет леԇӧны
ВЛКСМ
Комі Обком
ԁа Сыктывкарса
Горком

Парԏіјаса ԁа правіԏеԉствоса руковоԃітеԉјасӧн первомајскӧј параԁса участԋікјасӧс Кремԉын прімітӧм

Бољшој кремԉовскӧј ԁворецын мај 2-ӧԁ лунӧ вӧлі первомајскӧј параԁса участԋікјасӧс бољшевікјас ставсојузса коммуԋісԏіческӧј парԏіјаса ԁа СССР правіԏеԉствоса руковоԃітеԉјасӧн прімітӧм.

18 час кежлӧ Кремԉовскӧј ԁворец ыжыԁ залјасын чукӧртчісны первомајскӧј параԁса участԋікјас: Рабоче-Крестьанскӧј Краснӧј Армијаса ԁа Војенно-Морскӧј Флотса команԃірјас, політработԋікјас, војскалӧн став роԁјасса ԁа став званіјејасса інженерјас ԁа ԏехԋікјас, коԁјасӧс воԇа лунас ԃемонстріруjтісны веԉікӧј сӧветскӧј нароԁлӧн вооруженнӧј вынјаслыԍ жугӧԁны вермытӧм мощ.

18 час 30 мінутын Георгіевскӧј залӧ пырӧны Сталін, Молотов, Ворошілов, Кагановіч, Каԉінін, Анԁрејев, Чубар, Мікојан, Јежов јортјас. Бурнӧј ԁыр лӧнавтӧм оваціјајас кылӧны парԏіјаса ԁа правіԏеԉствоса веськӧԁлысјас чест куԅа. Гымалана красноармејскӧј „Ура"-ӧн прісутствуjтысјас чолӧмалӧны нароԁјаслыԍ веԉікӧј вожԃ Сталін јортӧс ԁа сылыԍ матыса соратԋікјасӧс.

ВКП(б) ЦК ԁа Сојузса правіԏеԉство ԋімсаԋ славнӧј бојецјасӧс, команԃірјасӧс ԁа політработԋікјасӧс—первомајскӧј параԁса участԋікјасӧс—чолӧмалӧ Оборона куԅа Нароԁнӧј Коміссар Сӧветскӧј Сојузса маршал Ворошілов јорт. Асԍыс первој кыв Ворошілов јорт сіӧ сіјӧ Рабоче-Крестьанскӧј Краснӧј Армијалы ԁа Војенно-Морскӧј Флотлы.

Чукӧртчӧм јӧз ԁінӧ шыӧԁчӧмын, сіјӧ вісталӧ:

— Рабоче - Крестьанскӧј Краснӧј Армија ԃемонстріруjтіс тӧрыт—ӧе сӧмын міјан сојузнӧј століцаса Краснӧј площаԃ вылын, но' і сӧветскӧј республікајасса ԁа областјасса мукӧԁ карјасса площаԃјас вылын—асԍыс мощ, асԍыс организованност, асԍыс вылын бојеспособност. Кыԅі і воԅжык, сіјӧ петкӧԁліс тӧрыт асԍӧ тырвыјӧ бојевӧј готовностын, петкӧԁліс мыј сіјӧ вермас лубӧј мінутаӧ кваліфіцірованнӧја нӧјтны врагӧс.

Ворошілов јортлӧн тајӧ кывјасыс вӧјӧны вечер вылын став прісутствуjтысјас бурнӧј аплоԃісментјасӧ.

Та бӧрын Ворошілов јорт сорԋітӧ міјан веԉікӧј, міча ԁа ӧнӧԅ ӧнӧԇ ӧшта став мірын ԏік ӧԏі сӧветскӧј нароԁ јылыԍ, коԁі пӧса раԃејтӧ асԍыс Краснӧј Армија ԁа Војенно-Морскӧј Флот ԁа вӧчӧ ставсӧ најӧ могущество ԁа ԋепобеԃімост вылӧ.

Ворошілов јортлӧн кывјасыс, коԁјасӧс сіӧма бољшевікјаслӧн славнӧј ставсојузса коммуԋісԏіческӧј парԏіјалы ԁа міјанлыԍ побеԁајас котыртыслы ԁа вԁохновітыслы, став ужалыԍ јӧзлӧн меԁса матыса ԁа гӧгӧрвоаналы, веԉікӧј Сталінлы, встречаjтсӧны став заллӧн пӧс оваціјајасӧн. Ԁыр лӧнавтӧм аплоԃісментјасӧн, Сталін јортлы „ура", „ужалыԍ јӧзлӧн веԉікӧј вожԃ Сталін јортлы чолӧм" горӧԁӧмјасӧн Кремԉын прійом вылын прісутствуjтысјас выражаjтӧны мӧвпјассӧ ԁа чувствојассӧ став Рабоче-Крестьанскӧј Краснӧј Армијалыԍ ԁа Војенно-Морскӧј Флотлыԍ.

Став прісутствуjтысјаслӧн бурнӧј, восторженнӧј аплоԃісментјас улын Ворошілов јорт вісталӧ чолӧм Рабоче-Крестьанскӧј Краснӧј Армија ԋімсаԋ, сӧветскӧј правіԏеԉствоса главалы—СССР Нароԁнӧј Коміссарјас Сӧветса преԁсеԁатеԉ Вјачеслав Міхајловіч Молотовлы ԁа Верховнӧј Сӧвет Президіумса преԁсеԁатеԉ Міхаіл Івановіч Каԉінінлы.

Та бӧрын речӧн выступітіс Молотов јорт, коԁі пӧса чолӧмаліс војска став роԁјасса ԁа ӧружије став віԁјасса бојецјасӧс, команԃірјасӧс, начаԉԋікјасӧс ԁа команԃірјаслыԍ команԃірӧс—Клімент Јефремовіч Ворошіловӧс. Ԁыр оз лӧнлӧн став заллӧн бурнӧј оваціја Краснӧј Армијаса вожԃ Сӧветскӧј Сојузса маршал Ворошілов јорт чест куԅа.

Прійом вылын участвуjтысјаслы вӧлі сетӧма концерт, коԁын выступаjтісны СССР-са нароԁнӧј артістјас Барсова ԁа Рејзен, республікаса заслуженнӧј артістјас Козловскіј, Міхајлов, Норцов, Образцов, Бољшој театрлӧн балетса соԉістјас Лепешінскаја, ԁа РСФСР-са заслуженнӧј артіст Јермолајев, ставсојузса ԁа межԁунароԁнӧј конкурсјасса лауреатјас піаніст Фліер ԁа скріпачка Гіԉеԉс, Фрунзе німа ЦДКА-лӧн красноармејскӧј балалајечнӧј оркестр ԁа ԇжазоркестр Утесов веськӧԁлӧм улын.

Антірелігіознӧј лекціја

Апреԉ 23-ӧԁ лунӧ Шојнатыса култура керкаын вӧлі антіреԉігіознӧј лекціја кулацко - поповскӧј „ыжыԁ лун" јылыԍ. Култура керка зал вӧлі тыр јӧзӧн—колхоԅԋікјасӧн, томјӧзӧн, комсомолецјасӧн. Лекціја кывзісны ыжыԁ інтересӧн.

Кывзысјас корісны антірелігіознӧј ԏемајас вылӧ лекціјајас вӧчавны щӧкыԁжыка.

Је. Попов.

Мај 1-ој лунса ԃемонстраціја вылын. Москва. 1937 во.

Первомајскӧј параԃ

Веԉічественнӧја ԁа прӧстӧја украсітӧма Краснӧј площаԃ.

Параԁ завоԃітчытӧԅ јона воԅжык Кремлевскӧј стена пӧлӧнса граԋітнӧј трібунајас тырӧ. Сеԋі століцаса преԁпріјатіејасыԍ стахановецјас ԁа уԁарԋікјас, СССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатјас, Сӧветскӧј Сојузса Геројјас, пісатеԉјас, іскусствоса, наукаса ԁа ԏехԋікаса ԃејатеԉјас.

9 час ԁа 30 мінут. Параԁӧн команԁуjтыԍ Сӧветскӧј Сојузса маршал С. М. Буԁӧнныј јорт кыщовтӧ војскаӧс ԁа зԁороваjтчӧ накӧԁ.

Торжественнӧј лӧнлун пукӧ площаԃ вылын. Стӧч 10 часын мавзолеј трібуна вылӧ кыпӧԁчӧны Сталін, Молотов, Кагановіч, Каԉінін, Анԁрејев, Чубар, Мікојан, Јежов, Ԃімітров, Шкір'атов, Шверԋік, Угаров, Булгаԋін јортјас. Площаԃ вылын ԁыр оз лӧнав ԉікуjтыԍ „ура" веԉікӧј вожԃ ԁа став ужалыԍ јӧзлӧн ԁруг Сталін јорт чест куԅа ԁа сылӧн соратԋікјас чест куԅа.

Кремԉлӧн Спасскӧј ӧԇӧԍ петӧ Оборона куԅа Нароԁнӧј Коміссар, Сӧветскӧј Сојузса маршал К. Је. Ворошілов јорт.

Параԁӧн команԁуjтыԍлыԍ рапорт прімітӧм бӧрын, К. Је. Ворошілов јорт кыщовтӧ војскаӧс, бојецјасӧс, команԃірјасӧс ԁа політработԋікјасӧс Мај 1-ој лун праԅԋікӧн чолӧмалӧмӧн. Нарком чолӧмалӧмлы вочакывјӧн јургӧ вынјӧра красноармејскӧј „Ура".

10 час 15 мінут. Војска кыщовтӧм помасіс. К. Је. Ворошілов јорт кајӧ мавзолеј трібуна вылӧ. ВКП(б) ЦК ԁа СССР-са правіԏеԉство ԋімсаԋ ԁа најӧ поручітӧм серті К. Је. Ворошілов јорт чолӧмалӧ ужалыԍ јӧзӧс Мај 1 ој лун межԁунароԁнӧј праԅԋікӧн.

Рабоче-Крестьанскӧј Краснӧј Армијаса уна сурс том бојец, площаԃ вылӧ стрӧітчӧмӧн, тајӧ лунас сетӧны торжественнӧј обещаԋіје асланыԍ рабоче-крестьанскӧј правіԏеԉстволы верност вылӧ, веԉікӧј Сӧветскӧј рӧԃіналы верност вылӧ.

Торжественнӧј обещаԋіје вісталӧма. К. Је. Ворошілов јорт помалӧ асԍыс речсӧ. Вынјӧра гыјасӧн грӧмітӧ „Ура", Звучітӧ „Інтернаціонал". Оруԃіјнӧј салут шыӧԁӧ сылыԍ ԋоԁсӧ. Завоԃітчӧ торжественнӧј марш.

Марш восьтӧ Оборона куԅа нароԁнӧј коміссаріат управԉеԋіјејасса начаԉствујушщӧј составлӧн своԁнӧј полк. Сы бӧрын мунӧны војеннӧј акаԃеміјајасса слушатеԉјас. Вынјӧра шагајтӧмыс Первој Московскӧј стрелковӧј ԃівізіјаса бојецјаслӧн.

Трібунајассаԋ пӧса чолӧмалӧны НКВԁ војскаса славнӧј частјасӧс ԁа ԁобԉестнӧј пограԋічԋікјасӧс—сӧветскӧј граԋіцајасса зоркӧј часӧвӧјјасӧс.

Топыԁ равԋеԋгајасӧн мунӧны Краснознамјоннӧј Балтікаса мор'акјас, вынјӧра Војенно-Морскӧј флот переԁовӧј отраԁлӧн преԁставіԏеԉјас.

Пӧса чолӧмалӧны трібунајас вывсаԋ москваса рабочӧјјас вооруженнӧј отр'аԁлыԍ мунӧм.

Мунӧны ԉотчікјас ԁа парашуԏістјас. На пӧвсын абу еща ԋывбабајас.

Строгӧј равԋеԋіјеӧн мунӧны краснӧј коннікјас проԉетарскӧј революціја веԉікӧј стратегӧн Сталін јортӧн котыртӧм первој Коннӧј армијалыԍ славнӧј траԃіціјајассӧ віԅысјас.

Мычча сӧ артіԉԉеріја, коԁі кыскӧ аслас ԁінӧ ставлыԍ внімаԋіје.

Первокласснӧј могучӧј ԏехԋікалыԍ параԁ петкӧԁлӧны танкјас.

Лунса 12 час кежлӧ параԁ помасӧ.

Мај 1-ј лун Сыктывкарын

9 час асыв. Карын ԁа Краснӧј площаԃ вылын помасӧны меԁбӧрја лӧсӧԁчӧмјас. Уліцјас куԅа завоԃітӧны локны Краснӧј площаԃ вылӧ ԃемонстрантјаслӧн меԁвоԇа колоннајас. Кар вӧччӧма праԅнічнӧја, быԁлаын лозунгјас, парԏіјаса ԁа правіԏеԉствоса веськӧԁлысјаслӧн портретјас.

10 час. Краснӧј площаԃ гыԅіс јӧзӧн, гӧрԁ флагјасӧн, украшеԋіјејасӧн. Гажаа јургӧ музыка. 11 часын восԍӧ мітінг. ВКП(б) Комі обком ԋімсаԋ ԁа Комі АССР-са Ісполком ԋімсаԋ мітінг вывса участԋікјасӧс пӧса чолӧмалӧ СССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутат Іван Васіԉјевіч Новіков јорт. Новіков јорт аслас речын вісталӧ сіјӧ побеԁајас јылыԍ, коԁјасӧс шеԁӧԁіс сӧветскӧј нароԁ Ԉенін—Сталін парԏіја веськӧԁӧм улын.

Вӧрзаводса рабочӧјјас, служащӧјјас ԁа інженерно-ԏехніческӧј работԋікјас ԋімсаԋ ԃемонстрантјасӧс чолӧмалӧ А. І. Осіпов јорт.

Сы бӧрын ВЛКСМ Комі обком ԋімсаԋ выступаjтӧ обкомолса секретар Г. К. Костін јорт.

Завоԃітчӧ параԁ. Параԁ восьтӧны осоавіахімовецјас.

Осоавіахімовецјас бӧрын трібуна воԅті пројԁітӧны Сыктывкарса рабочӧјјас, работԋіцајас, служащӧјјас, том фізкултурԋікјас, шуԁа сӧветскӧј чеԉаԃ. Најӧ ԃемонстріруjтӧны бољшевістскӧј парԏіјалы, соціаԉістіческӧј рӧԃіналы ԁа веԉікӧј вожԃ ԁа учіԏеԉ Сталін јортлы помтӧм преԁанност ԁа раԃејтӧм.

123

БІКІԊЫԌ ӦЗЈІС БІ

Революција музејын, рамын стеклӧ улын, ӧшалӧ газета. „Іскра“ шусӧ сіјӧ, ԁа ԋімыскӧԁ орччӧн помесԏітӧма ԃевіз:

„Бікіԋыс ӧзјас бі!“...

Тајӧ пророческӧј ԋімсӧ Влаԃімір Іԉіч Ԉеԋін ԍетіс газеталы, коԁӧс вӧлі ԁумајтӧны нӧшта ссылкаын, Шушенскоје ԍіктын. Муртса уԁајтчіс Ԉеԋінлы мынтӧԁчыны царскӧј Россіјаыс загранiцаӧ, кыԅі сіјӧ пыр-жӧ котыртіс „Іскра“ газет ԉезӧм.

Ԋеыжыԁ формата ԋол страԋіца вылын — ԋеуна ыжыԁжык „Піонерскаја правԁаыс“—петіс „Іскра“. Печатајтчіс сіјӧ вӧсԋиԃік бумага вылын, папіроснӧј-коԁ вылын. Газета поԅӧ чукравны кулакын, і сіјӧ оз кут тыԁавны, а колан случајын сіјӧс абу сӧкыԁ веԍіг ԅоԋнас ԋамԉавны ԁа ныԉыштны... Гӧгӧрвоанныԁ, мыјла?

„Іскра“ вӧлі поԁпоԉнӧј газетӧн. Сіјӧ печатајтчіс загранiцаын, а Россіјаӧ сіјӧс гусӧн вајаліс отважнӧј революціоԋерјас. Царскӧј таможеннӧј чіновԋікјас, сыщікјас ԁа жанԁармјас осԏервеԋелӧја лукјалісны јӧз чемоԁанјасын, коԁјас воісны загранiцаыс, віԁлалісны пальто увтысјас, жугӧԁлісны сунԁук ԍтенкајас гуса јӧртӧԁјас корсігӧн, кытчӧ поԅіс ескӧ ԅебны „Іскра“.

І век-жӧ уна ԁас ԍурс біа ԉеԋінскӧј „Іскрајас“ ԉеблісны царскӧј Россија граԋіцајас вомӧн. Поԁпоԉщік-іскровецјаслӧн быԁса організација вајаліс газета, паскӧԁіс сіјӧс. „Іскралӧн“ уна номерјас вылыс набірајтӧсны ԁа печатајтӧсны россіјаса поԁпоԉнӧј ԏіпографіјајасын. Сіԅ, Сталін јортӧн ԁа покојнӧј Ԉаԁо Кецховелӧн котыртӧм поԁпоԉнӧј ԏіпографіја Бакуын размножітіс „Іскралыс“ уна номер. І. В. Сталін вӧлі меԁвоԅԅа „іскровецјасыс“ ӧтіӧн, „Іскраӧн“ кіас сіјӧ пропаганԃірујтліс Закавказјеса рабочӧјјас пӧвсын ԉеԋінскӧј віԅӧԁласјас, котыртіс „Іскра“ гӧгӧр рабочӧј классыс меԁбур јӧзӧс, боԉшевістскӧј партіја лӧсӧԁӧмӧн.

Ԉеԋінскӧј „Іскра“ петіс 1900 воса ԃекабрсаԋ 1903 воӧԅ.

★

Муԋісны тышкасан војас. 1905 воса революціјалӧн біа взрыв бӧрын царскӧј правіԏеԉстволы уԁајтчіс кровавӧј расправајасӧн временнӧ поԁтыны рабочӧј ԁвіжеԋіје. Но регыԁ россіјаса проԉетаріат бара кутіс кыпӧԁчыны, ӧтувтны асԍыс раԁјасӧ, восстанавԉівајтны партіја. Колӧ вӧлі массӧвӧј боԉшевістскӧј газета, коԁі вӧлі ескӧ кокԋіа ԁоступнӧј быԁ рабочӧјлы, коԁі гӧгӧрвоанаа ԁа прӧстӧја објасԋајтіс ескӧ проԉетаріатлыс могјас, освещајтіс ескӧ рабочӧј олӧм.

Партіја прімітіс шуӧм: завоԃітны „Правԁа“ газет ԉезӧм.

Газет лӧсӧԁысӧн вӧлі Іосіф Віссаріоновіч Сталін. „Правԁалы“ 10 во тырӧм куԅа аслас казԏылӧмјасын Сталін јорт гіжӧ:

„Тајӧ вӧлі 1912 воса апреԉ тӧлыс шӧрын, рытын, Поԉетајев јорт квартіраын, кӧні ԁумаса кык ԃепутат (Покровскіј ԁа Поԉетајев), кык ԉітератор (Оԉмінскіј ԁа Батурін) і ме ЦК-са шԉен (ме кыԅі ԋеԉегал., пукалі „бестын“ *) „ԋепрікосновеннӧј“ Поԉетајев орԁын), сорԋітчім „Правԁа“ платформа јылыс ԁа составітім газеталыс первој номер“.

Сіјӧ лунас, кор петіс „Правԁалӧн“ первој номер—1912 воса мај 5-ӧԁ лунӧ—Сталін јортӧс кыјӧԁісны ԁа арестујтісны. Но газета оліс воӧԅ.

І. В. Ԉеԋін гіжліс уна статԏа специаԉнӧ „Правԁалы“. „Правԁа“ реԁакціјаса основнӧј работԋікјасыс ӧтіӧн вӧлі Молотов јорт.

„Правԁа“ петіс светӧ царскӧј цензура тӧԁӧмӧн. Правіԏеԉство, рабочӧј ԁвіжеԋіје кыптӧмыс повӧмла, ез лыст пыр-жӧ запретітны газета. Но сы пыԃԃі быԁ воссӧн революціоннӧј статԏаыс газета штрафујтісны, а торја номерјас поліціја конфіскујтліс.

Но рабочӧјјас ез ԍетны ӧбіԁаӧ асԍыныс „Правԁасӧ“. Најӧ лӧсӧԁісны „железнӧј фонԁ—пјатакјасӧн ԁа поԉтіннікјасӧн чукӧртісны сӧм „Правԁалы“. Тајӧ сӧм вылас ԉезіс газета, сетысжӧ мынтыԍісны штрафјас.

Меԁбӧрын правіԏеԉство ԅікӧԅ запретітіс „Правԁа“. Секі реԁакціја завоԃітіс ԉезны „Рабочаја правԁа“ газет. Запретітісны „Рабочӧј правԁа“—кутіс петны „Северная правԁа“... Ӧкмыс разнӧј ԋім вежіс газета, но рабочӧјјас тӧԁісны: разнӧј ԋімјасӧн петӧ пыр сіјӧ-жӧ боԉшевістскӧј „Правԁа“. Веԍіг ԋімыслӧн шріфтыс став сіјӧ газетјас вӧлі ӧткоԁ.

„Правԁалӧн“ рабочӧјјас пӧвсын вԉіјаԋијеыс вӧлі зев ыжыԁ. Ӧтчыԁ ӧзјіс выԋӧра забастовка „Россіјскаја бумагопр'аԃіԉнаја мануфактура“ фабрікаын. Поліціја ез разрешіт рабочӧјјаслы чукӧртчыны мітінг вылӧ. Секі забастовкаӧн вескӧԁлысјас ускӧԁчісны кар центрӧ, ԋӧбісны газетчікјаслыс 300 екземпляр „Правԁа“ ԁа ԍеталісны бастујтысјаслы. „Правԁалӧн“ статԏајасыс вежісны рабочӧјјаслы ораторјаслыс речјас.

*) Убежище. (Реԁакціјалӧн прімеч.).

(Помсӧ віԅӧԁ 4-ӧԁ лістб.)

В. І. Ԉеԋін, І. В. Сталін ԁа В. М. Молотов јортјас „Правԁа“ газет реԁакціјаын. 1917 во.

М. І. КАԈІԊІН

БӦРЈЫСӦМЈАС ԀА ПЕЧАԎ

Міјан странаын быԁ јубіԉејнӧј ԁата колӧ аслас особенностыс ԍеԁ. Торјӧн јона тајӧ інмӧ Печаԏ лунлы. Ӧԁ печатын соціаԉістіческӧј обществоын общественнӧј олӧмлӧн ԃінамічностыс отражајтчӧ торјӧн јарјугыԁа.

Таво Печаԏ лун празнујтӧм вылӧ пуктасны асԍыс отпечаток кык момент: руковоԁящӧј партіјнӧј органјас бӧрјӧм ԁа сојузнӧј республікајасса Верховнӧј Сӧветјасӧ бӧрјысӧмјас.

Ԉішнӧј віставлыны партіјнӧј органјасӧ бӧрјысӧмјас куԅа кампаԋіјелыс вывті ыжыԁ важностӧ. Партіја решіԏеԉнӧ тышкасӧ ԉеԋінско-сталінскӧј поԉітіка, революціоннӧј марксізмлыс поԉітіка олӧмӧ пӧртӧм вӧсна, најӧс резкӧја осужԁајтӧмӧн, коԁі ізвращајтӧ сіјӧс олӧмӧ практіческӧја пӧртігӧн. Партіја пӧшщаԁатӧг карајтӧ тајӧ поԉітікаыслы ізменԋікјасӧс ԁа преԁатеԉјасӧс, партіјалы ізменԋікјасӧс,—јӧзӧс, коԁјас збыԉысӧ ужаԉӧны проԉетаріат врагјас станын.

Бӧрјысӧмјас резуԉтат вӧсна партіјнӧј массалӧн кывкутӧмыс зев ыжыԁ. Ӧԋі-ԋін гӧгӧрвоана партіјаса быԁ шԉенлы, мый врагјас кутасны пӧԉзујтчыны быԁ поԅанлунӧн, быԁ щеԉӧн, меԁым сујсыны партруковоԁствоӧ. Міјан мог—тупкыны став щеԉјас, ԋе ԍетны налы сіјӧ поԅанлунсӧ, Сталін јортлыс інԁӧԁјасӧ помнітӧмӧн сы јылыс, мый ԃелӧыс абу врагјас лыԁын,—тӧԁса налӧн ԋічтожностыс,—а вреԁын, коԁі наӧн вајӧ. Врагјасӧс, налыс вражескӧј ԃејаԏеԉностӧ разоблачајтӧм,—сӧкыԁ, но колана ԁа важнӧј ԃелӧ.

Міјан мог—„обеспечітны руковоԁящӧј партіјнӧј органјасӧ тырвыјӧ провернтӧм боԉшевікјасӧс, міјан партіјалы беззаветнӧ преԁаннӧјјасӧс, нароԁ врагјаскӧԁ тышын іспытаннӧјјасӧс ԁа коммуԋістіческӧј партіјалыс ԃелӧсӧ помӧԅ ԁорјыны способнӧјјасӧс бӧрјӧм“ (ВКП(б) Централнӧј Комітет шуӧмыс).

Отчотно-выборнӧј кампаԋіјеын тӧԁчана места заԋімітас местајаслӧн практіческӧј уж. І тајӧ тырвыјӧ гӧгӧрвоана: ӧԁ бурещ тајӧ практіческӧј уж вылас і поԅӧ тӧԁмавны мортӧс, коммуԋістӧс: сылыс уж ԁінӧ отношеԋіјесӧ, правіԉнӧја сувтӧԁны ԁа разрешајтны очереԁнӧј вопросјас кужӧм, јӧз ԁінӧ вԋімаԏеԉнӧј поԁхоԁ, массајас гӧлӧсӧ кывзысны кужӧм ԁа с. в.

Но міјан партіја, колӧ шуны, сіјӧн торјалӧ став мукӧԁ поԉітіческӧј партіјајасыс, мый ԏекущӧј практіческӧј вопросјас решајтӧм сіјӧ јітӧ аслас прінціпіаԉнӧј віԅӧԁ. Сіԅ-кӧ, і бӧрјысан собраԋіјејас вылын практіческӧј ԋізовӧј уж обсужԁајтӧм ԁолжен лоны кыпӧԁӧма прінціпіаԉнӧј жужԁа вылӧ. **Сӧмын** партіјалӧн прінціпіаԉнӧј установкајасыс **петӧмӧн**, меԁ решітны правіԉнӧ, меԁса успешнӧ ԃелӧлы быԁсікас местнӧј практіческӧј вопрос.

Тајӧ кампаԋіјеас печатлыс роԉсӧ сӧкыԁ переоценітны. Ӧԁвакӧ аԅԅысас сещӧм орган, коԉԉектів, коԁлӧн вӧліс ескӧ сымынԁа матеріал сіјӧ лыбӧ мӧԁ організаціја, сылӧн торја ԅвеԋӧјас јылыс, торја вескӧԁлысјаслӧн тырмытӧмторјас, ӧшыбкајас јылыс,—кыԅі газета, журнал. Паскыԁ массајасӧс іԋӧтіка заԃевајтыс быԁ вопрос куԅа міјан газетјас, журналјас получајтӧны сојасӧн пісмӧјас, устнӧј інформаціја ԁа с. в. Тајӧ зев озыр матеріалсӧ честнӧја, боԉшевістскӧја віԁлалігӧн кущӧм ыжыԁ служба вӧчас печаԏ бӧрјысан партіјнӧј органјасӧ бӧрјігӧн!

Сојузнӧј республікајасса Верховнӧј Сӧветјасӧ бӧрјысӧмјас ԁолженӧс вӧрӧԁны бӧрјысысјаслыс пӧштіԍо міԉԉіон лыԁа массаӧс. Сӧветскӧј органјас вылӧ воԁӧ кывкутана мог—обслужітны бӧрјысӧмјас: составітны бӧрјысысјас спісокјас, лӧсӧԁны ізбіраԏеԉнӧј участокјаслы, ізбіраԏеԉнӧј коміссіјајаслы помещеԋіјејас, вӧчны урнајас ԁа с. в.

Омӧԉ лӧсӧԁчӧмлыс лоны вермана случајјас поԅӧ воԅвыв кваԉіфіцірујтны кыԅі кӧсјытӧм лыбӧ, мый нӧшта омӧԉжык, тајӧ ужсӧ поԉітіческӧј ԁонјавтӧм, ԁа став тајӧ лӧсӧԁчана ужсӧ нуӧԁӧм іметӧ ыжыԁ поԉітіческӧј тӧԁчанлун.

Сојузнӧј республікајасса Верховнӧј Сӧветјасӧ ізбіраԏеԉнӧј кампаԋіје іметӧ асԍыс особенностјас. Ӧԁ быԁ сојузнӧј республікалӧн ем аслас чужӧм. І вот тајӧ спеціфічностсӧ тӧԁмалӧм, быԁ республікалыс основнӧј могјассӧ тӧԁмалӧм, најӧс кыԅі общесојузнӧј могјаслыс составнӧј јукӧнјас сочетајтӧмӧн ԁа јітӧмӧн,—ставыс тајӧ требујтӧ ыжыԁ поԉітіческӧј опыт ԁа такт. Ԋе іԋӧт роԉ прінаԁԉежітӧ тан міјан печатлы.

Міјан печаԏ воԅын—ԃејаԏеԉностлӧн ыжыԁ поԉе. Печатса работԋікјаслӧн честа ԃелӧ справітчыны на воԅӧ сувтӧԁӧм тајӧ кык ыжыԁ поԉітіческӧј могнас.

Печаԏ лунӧ најӧ ԁолженӧс заявітны сӧветскӧј общественностлы, мый печаԏ боԉшевістскӧја пӧртас олӧмӧ зев ыжыԁ общественнӧј објазанност, отсалас нароԁлы сылыс вышӧј сӧветскӧј органјас ԁа руковоԁящӧј партіјнӧј органјас бӧрјӧмын.

1938 во апрел 7-ӧԁ лун.

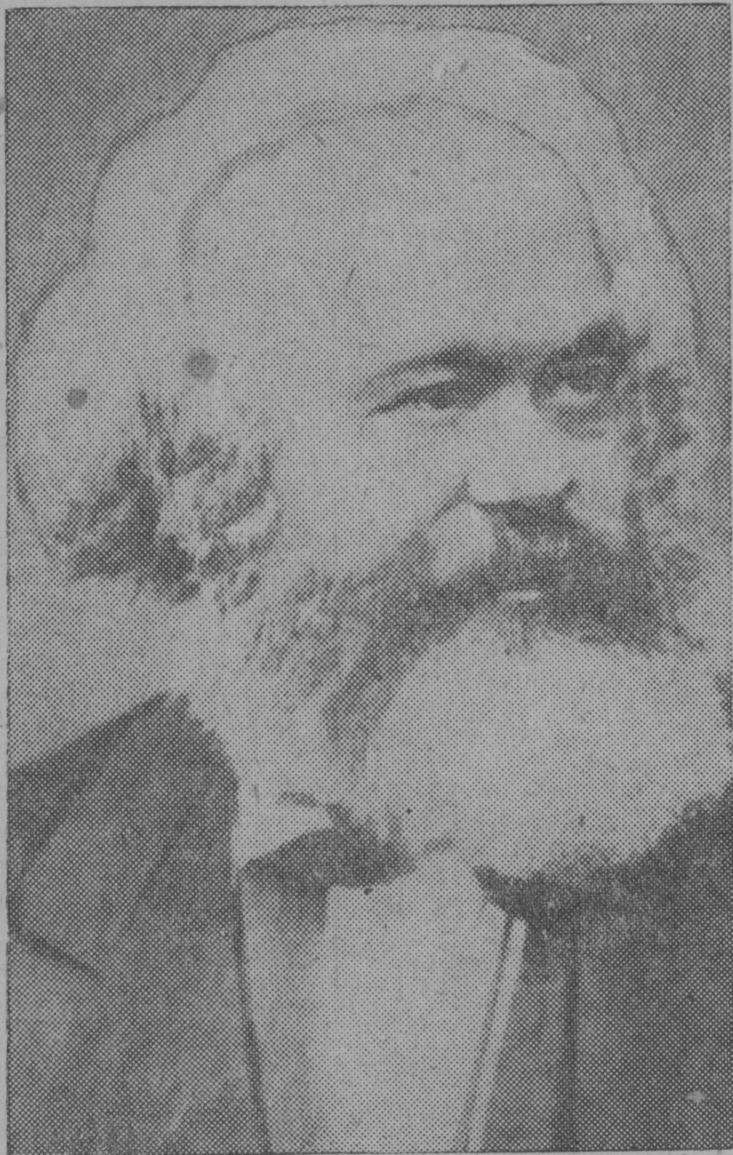
Тајӧ лунјасӧ петыс брошураыс: „Печаԏ боԉшевікјас кіын—могуԁ вын“ (Поԉітіческӧј ԉітература ԉезӧм куԅа Госуԁарственнӧј іԅԁаԏеԉство).

Маркс јылыԍ каԅтылӧмјас

Мај 5-ӧԁ лунӧ тырӧ сокыԅ во межԁунароԁнӧј пролетаріатлӧн веԉікӧј вожԃ ԁа учіԏеԉ Карл Маркс чужан лунԍаԋ.

Мі печатајтам Поԉ Лафарг каԅтылӧмјасыԍ отрывокјас, коԁјас ԍетӧны преԁсԏавԉеԋіјејас научнӧј коммуԋізмлӧн веԉікӧј основоположԋік облік јылыԍ.

Поԉ Лафарг (1842—1911)—І-ој Інтернаціоналса участԋік, французскӧј рабочӧј парԏіја котыртыԍјасыԍ ӧԏі. „Маркс јылыԍ каԅтылӧмјас“ вӧлі печатајтӧма 1890 воын „Ԋејје Цејт“ журналын. Лафарглыԍ каԅтылӧмјассӧ тырвыјӧ лыԃԃыԍыԍ вермас аԇԇыны К. Марксլӧн бӧрјӧм гіжӧԁјас ԁвухтомԋікыԍ.

КАРЛ МАРКС

... Аслас ԃејаԏеԉностын Маркс ез ограԋічівајтчы странаӧн, кӧні сіјӧ чужіс: „Ме мірса гражԃаԋін,—шуліс сіјӧ,—ԁа ԃејствујта сен, кӧні ола“. І збыԉыԍ, став странајасын, кытчӧ шыбытлісны сіјӧс собыԏіјејас ԁа поԉіԏіческӧј преԍԉеԃоваԋіјејас,—Франціјаын, Беԉгіјаын, Англіјаын,—сіјӧ пріԋімајтіс тӧԁчана учаԍԏіје револуціоннӧј ԁвіжеԋіјејасын, коԁјас сен раԅвівајтчісны.

Но ԋе муԇлытӧм ԁа ԋесравԋеннӧј социаԉіԍԏіческӧј агітаторӧс, а кыԇі учонӧјӧс ме аԇԇі сіјӧс меԁвоԇаыс Мејтԉенԁ Парк Роԁ вывса сіјӧ рабочӧј комнатаас, кытчӧ цівіԉізованнӧј мірса став помјасԍаԋ чукӧртчылісны парԏіјнӧј јортјас сы могыԍ, меԃым тӧԁмавны разнӧј вопросјас куԅа социаԉіԍԏіческӧј мӧвп масԏерлыԍ мԋеԋіје. Сіјӧ—історіческӧј комната, і сіјӧс колӧ тӧԁны, кӧсјан-кӧ гӧгӧрвоны Маркс ԁуховнӧј олӧмлыԍ інԏімнӧј боксӧ. Сіјӧ вӧлі первој суԁтаын, і паԍкыԁ ӧшіԋ, коԁ пыр комнатаӧ веԍкавліс уна југыԁ, петіс паркӧ. Камін кыкнан бокын і ӧшіԋлы паныԁ ԍԏенјас пӧлӧн сулалісны кԋіжнӧј шкафјас, коԁјас вӧліны тырӧԍ кԋігајасӧн ԁа пӧтӧлӧкӧԇ тырӧмаӧԍ гаԅет ԁа рукопіԍјас чукӧрјасӧн. Камінлы паныԁ ԁа ӧтар ӧшіԋ бокас сулалісны кык пызан, коԁјас вӧлі тырӧмаӧԍ бумагајасӧн, кԋігајасӧн ԁа гаԅетјасӧн; комната шӧрын, кӧні вӧлі уна југыԁ, сулаліс зев прӧстӧј ԁа ԋеыԫыԁ рабочӧј пызан (куԅтаыс кујім фут, пасԏаыс кык фут) ԁа пу креслӧ. Креслӧ ԁа кԋіжнӧј шкаф костын ӧшіԋлы паныԁ сулаліс кожанӧј ԃіван, коԁ вылӧ Маркс каԃыԍ-каԁӧ воԁліс, меԃым шојччыштны. Кԋігајас кујлісны і камін вылын, сен-жӧ вӧліны ԍігарајас, істӧг, табак к ӧ р ӧ б к а, пресс-папје, сіјӧ нывјаслӧн, сіјӧ гӧтырлӧн, Віԉгеԉм Воԉфлӧн ԁа Фріԁріх Енгеԉслӧн фотографіјајас. Маркс зев уна курітіс. „Капітал оз ԍет меным бӧр веԍіг сіјӧс, мыј сулалісны меным ԍігарајас, коԁјасӧс ме куріті, сы вылын уԫалігӧн“,—шуіс сіјӧ меным. Но нӧшта унԫык сіјӧ бырӧԁліс істӧг, сіјӧ сещӧм щӧкыԁа вунӧԁліс аслас трубка ԉібӧ ԍігара јылыԍ, ԁа сылы сещӧм щӧкыԁа сіјӧс ковмыліс ӧзтны, мыј істӧг кӧрӧбкајас рекмылісны вывті ӧԁјӧ.

Маркс ԋекоԃлы ез леԇлы вајӧԁны пӧраԁокӧ, ԉібӧ, вернӧјԫык беспораԁокӧ, аԍԍыс кԋігајассӧ ԁа бумагајассӧ. Најӧ сӧмын віԇӧԁныс вӧліны беспораԁокын: ставыс вӧлі, колӧ шуны, аслас опреԃеԉоннӧј местаын, і сіјӧ, корԍтӧг, пыр-жӧ бостліс кԋіга ԉібӧ ԏетраԃ, коԁјас сылы вӧлі колӧны.

Маркс лыԃԃысіс став јевропејскӧј кывјас вылын, а кујім вылын—ԋемецкӧј, французскӧј ԁа англіјскӧј вылын—і гіжіс сіԇі, мыј шемӧсмӧԁіс јӧзӧс, коԁјас тӧԁісны тајӧ кывјассӧ; сіјӧ раԃејтіс повторајтны фраза: „Јӧзлӧн кыв ем оруԃіје жіԅԋеннӧј тышын“. Сіјӧ облаԃајтіс зев ыԫыԁ ԉінгвіԍԏіческӧј талантӧн, коԁӧс наԍԉеԁујтісны сылыԍ сіԇ-жӧ сылӧн нывјасыс. Кор Маркслы вӧлі-ԋін 50 арӧс, сіјӧ боԍтчіс роч кыв велӧԁӧмӧ, ԁа сіјӧ кывјыслӧн ԍӧкыԃлун вылӧ віԇӧԁтӧг, овлаԃејтіс сіјӧн кущӧмкӧ квајт тӧлыԍӧн сещӧма, мыј верміс уԁовоԉствіјеӧн лыԃԃыны роч поетјасӧс ԁа прозаікјасӧс, коԁјасыԍ торјӧн ԁонјаліс Пушкінӧс, Гогоԉӧс ԁа Щеԁрінӧс. Роч кыв велӧԁӧмӧ сіјӧ боԍтчіс, меԃым імеітны поԅанлун лыԃԃыны офіціаԉнӧј обсԉеԁоваԋіјејас јылыԍ ԁокументјас, коԁјасӧс печатајтӧм, наын ужаснӧј разоблачеԋіјејас вӧсна, правіԏеԉство запрещщајтіс. Преԃаннӧј ԁругјас шеԁӧԁлісны н а ј ӧ с Маркслы, і сіјӧ, ԃерт, вӧлі ԇік ӧԏі запаԁнојевропејскӧј економістӧн, коԁлӧн вӧлі поԅанлун тӧԁмаԍны наӧн.

* * *

Маркс уԫаліс пыр зев ыԫыԁ ԁобросовестносԏӧн; ԉубӧј факт, ԉубӧј лыԁпас, коԁјас вајӧԁԍылісны сыӧн, поԁтверждајтԍылісны меԁԍа бур авторіԏетјас вылӧ ыстыԍӧмӧн. Сіјӧ ԋекор ез ԁовоԉствујтчы мӧԁ кіыԍ јуӧрјасӧн, сіјӧ пыр ачыс воӧԃчыліс істочԋікӧԇ, кущӧм кӧԏ ԍӧкыԁ сіјӧ ез вӧв; веԍіг второсԏепеннӧј факт вӧсна сіјӧ ветліс Брітанскӧј муԅејӧ, меԃым сіјӧ бібԉіоԏекаын прӧверітны сіјӧ фактсӧ. Оппоԋентјас ԋекор ез вермыны кыјны Марксӧс опрометчівосԏын, інԁыны, мыј сылӧн ԁоказаԏеԉствојасыс стрӧітӧма фактјас вылын, коԁјас оз выԃержівајтны чорыԁ кріԏіка. Тајӧ прівычка ԍерԏіыс мунӧмӧн, сіјӧ щӧкыԁа лыԃԃыліс омӧԉа тӧԁԍа пісаԏеԉјасӧс, коԁјаслӧн цітатајасыс емӧԍ сылӧн ӧтнаслӧн. Сещӧм цітатајасыс „Капіталын“ сещӧм уна, мыј поԅӧ, пӧжалуј, запоԁозрітны, ез-ӧ вӧч најӧс сіјӧ нарошнӧ, меԃым ошјыԍны аслас јона лыԃԃыԍӧмӧн. Но Маркс кутіс тӧԁвылас ԇік ԋе сіјӧ цеԉсӧ. „Ме вӧча історіјалыԍ суԁ і ԍета быԁӧнлы заслугајас ԍерԏіыс“,—шуліс сіјӧ ԁа лыԁԃіс аслас ԁолгӧн віԍтавны ԋімсӧ быԁ пісаԏеԉлыԍ, коԁі меԁвоԇ віԍталіс сіјӧ ԉібӧ мӧԁ іԃеја ԉібӧ петкӧԁліс сіјӧс меԁԍа опреԃеԉоннӧја, кущӧм кӧԏ тӧԁчытӧм сіјӧ пісаԏеԉыс ез вӧв.

Сылӧн ԉіԏературнӧј сӧвесԏыс вӧлі сещӧм-жӧ стрӧг, кущӧм і научнӧј сӧвесԏыс. Сіјӧ ԋекор ез сӧмын ыстыԍ факт вылӧ, коԃын ез вӧв тырвыјӧ уверен, но і ԋіӧтчыԃ ез леԇлы аслыс ԍорԋітны преԁмет јылыԍ, коԁӧс сіјӧ воԇвыв бура ез ізучіт. Сіјӧ ез јӧзӧԁлы ԋінӧм сетчӧԇ, к ы т ч ӧ ԇ ез шеԁӧԁлы бура обработајтӧмӧн ԁа ԋеӧтчыԁ вежлалӧмӧн колана форма. Сіјӧ ез вермы ԏерпітны мӧвп петкӧԃчыны публіка воԇын вешщӧн, коԁӧс абу вӧчӧма помӧԇ. Петкӧԁлыны аԍԍыс рукопіԍјас, кытчӧԇ наын абу помалӧма ставсӧ меԁбӧрја запјатајаӧԇ, сылы вӧлі веԍкыԁа мучітчӧмӧн. Сещӧм вына вӧлі сыын тајӧ чувствоыс, мыј сіјӧ ӧтчыԁ шуіс, мыј бурԫык сотны аԍԍыс рукопіԍјассӧ, најӧс помавтӧг колӧм ԁорыԍ.

* * *

Колӧ вӧлі аԇԇывны Марксӧс гортԍыс, ԍемја пӧвсыс, кор сіјӧ вештыліс бокӧ кԋігајас ԁа ԏетраԃјас, ԉібӧ рытын вӧскреԍеԋԋајасӧ ԁругјасыскӧԁ компаԋіјеын, меԃым аԇԇыны стрӧг учонӧј облік сајыԍ сіјӧ учонӧјыслыԍ ԍӧлӧмсӧ ԁа раԃејтны сіјӧс. Сіјӧ каԁјасас сіјӧ вӧлі меԁԍа пріјатнӧј собеԍеԃԋікӧн— остроумнӧјӧн, став ԍӧлӧмԍыс ԍеравны кужыԍӧн.

Баԏ сіјӧ вӧлі ԋежнӧј, бур, мелі. „Чеԉаԃ ԁолженӧԍ воспітывајтны аԍԍыныс мамбаԏсӧ“,—шулывліс сіјӧ. Ез вӧв ԋекущӧм баԏлӧн власԏ нывјас ԁінӧ сылӧн отношеԋіјејасын, коԃјас вӧлі сіјӧс јона раԃејтӧны. Сіјӧ ԋекор налы ԋінӧм ез прікажітлы; мыјкӧ-кӧ кӧсјіс насаԋ, сіјӧ налыԍ коріс ԉібӧ уговарівајтіс ӧткажітчыны сыыԍ, мыј сылы вӧлі ковтӧм. І, та вылӧ віԇӧԁтӧг, гежӧԁ баԏлы уԃајтчыліс ԁобітчыны јонԫыка кывзыԍӧм. Нывјасыслы сіјӧ вӧлі јортӧн, і најӧ ԍорԋітісны сыкӧԁ, кыԇі јорткӧԁ. Најӧ шулісны сіјӧс ԋе баԏӧн, а „Маврӧн“,—сы вӧсна, мыј Марксӧс шуткаӧн сіԇ ԋімтісны ԍӧԁ јурԍі ԁа тош вӧснаыс. А коммуԋістјас Сојузса шԉенјас нӧшта 1848 воӧԇ-на веԉічајтісны сіјӧс „Маркс баԏӧн“, кӧԏ секі сылы нӧшта ез-на вӧв і 30 арӧс.

Маркс коԉԉавліс мукӧԁԃырјіыс быԁԍа часјас чеԉаԃыскӧԁ ворсӧмӧн. Бӧрјасыс і ӧнӧԇ каԅтылӧны бумажнӧј карабԉјасыԍ быԁԍа флоԏіԉіјајаслӧн морскӧј сражеԋіјејас ԁа пӧжарјас јылыԍ, коԁјасӧс сіјӧ ачыс вӧчавліс ԁа леԇліс ва тыра ыԫыԁ тазјӧ ԁа ԍеԍԍа чеԉаԃлӧн раԁлӧм вылӧ ӧзтыліс најӧс. Вӧскреԍеԋԋајасӧ нывјасыс ез леԇны сіјӧс уԫавны,—сіјӧ лунтыр вӧлі најӧ распор‘ажеԋіјеын. Повоԃԃа-кӧ вӧлі бур, став ԍемјаыс ветліс гуԉајтны кар сајӧ; туј куԅа пыралісны прӧстӧј корчмаӧ јуны імбірнӧј сур ԁа ԍојны ԋаԋ ԁа рыԍ.

* * *

Маркс ԁа Енгеԉс пӧртісны олӧмӧ міјан каԃын ԁружбалыԍ сіјӧ іԃеал, коԁӧс петкӧԃлісны ԁревԋеј поетјас. Ічӧтԍаԋ најӧ развівајтчісны ӧтлаын ԁа, сіԇ шуны, параԉԉеԉнӧ, јукԍісны ӧта мӧԁыскӧԁ меԁԍа заԁушевнӧј мӧвпјасӧн ԁа чувствојасӧн, пріԋімајтісны учаԍԏіје ӧԏі і сіјӧ-жӧ револуціоннӧј агітаціјаын ԁа сетчӧԇ уԫалісны ӧтлаын, кытчӧԇ вермісны лоны ӧтлаын. Најӧ еԍкӧ олӧм чӧжныс уԫалісны ӧтлаын, ез-кӧ еԍкӧ собыԏіјејас торјӧԃны најӧс пӧшԏі 20 во кежлӧ. Кор 1848 воԍа револуціја вӧлі пӧԁтӧма, Енгеԉслы ковміс мунны Манчесԏерӧ, секі кор Маркс ԁолжен вӧлі коԉччыны Лонԃонӧ. Та вылӧ віԇӧԁтӧг најӧ олісны обшщӧј ԁуховнӧј олӧмӧн: пӧшԏі быԁлун најӧ гіжаԍісны ԏекушщӧј поԉіԏіческӧј собыԏіјејас јылыԍ ԉібӧ наука вопросјас куԅа, јукԍісны ӧтамӧԃыскӧԁ асланыс научнӧј ізыскаԋіјејасӧн. Кыԇ сӧмын Енгеԉслы лоіс поԅанлун мезԁыԍны аслас уԫаыԍ, сіјӧ термаԍіс мунны Манчесԏерыԍ ԁа локтіс Лонԁонӧ, кӧні овмӧԃчіс аслас ԁона Марксԍаԋ 10 мінут ветлан туј ылнаын. 1870 воԍаԋ завоԃітӧмӧн ԁа Маркс кувтӧԇ ез коԉлы лун, меԃым најӧ ез аԇԇыԍлыны, меԃым ԁругјасыԍ коԃыскӧ ез волы мӧԁ орԁас.

Кор Енгеԉс јуӧртліс аслас локтӧм јылыԍ, сіјӧ вӧлі праԅԋікӧн Маркс ԍемјалы. Сіјӧс віччыԍігӧн мунісны сы јылыԍ помтӧм ԍорԋіјас, а самӧј локтан лунас Маркс ԏерпітны вермытӧмысла ез вермы уԫавны. Аԍԍыныс вынјассӧ табакӧн ԁа вінаӧн поԃкрепԉајтӧмӧн ԁругјас пукавлісны ӧтлаын быԁԍа војјас, меԃым пӧттӧԇ ԍорԋітны быԁ тор јылыԍ, мыј лоіс наӧн меԁбӧрја аԇԇыԍлӧмԍаԋ.

Енгеԉс мԋеԋіјеӧн Маркс ԁорожітіс јонԫыка, кӧԏ коԁлӧн ез вӧв мӧԁ мԋеԋіјеӧн ԁорыԍ, сы вӧсна мыј Енгеԉс вӧлі бурещ сещӧм мортӧн, коԁӧс сіјӧ лыԁԃіс способнӧјӧн лоны сылӧн сотруԁԋікӧн. Став јӧзыс сылы чукӧрмыліс Енгеԉсын. Сы могыԍ, меԃым убеԃітны мыјынкӧ Енгеԉсӧс, меԃым заставітны сіјӧс прізнајтны кущӧмкӧ аԍԍыс іԃеја, Маркс ез жаԉіт ԋекущӧм труԁ. Меным, напрімер, ковміс аԇԇывны, кыԇі сіјӧ выԉпӧв лыԃԃыліс быԁԍа томјас, меԃым корԍны фактјас, коԁјас заставітісны еԍкӧ Енгеԉсӧс вежны мԋеԋіјесӧ кущӧмкӧ,—ӧні ог помԋіт,—второсԏепеннӧј важноԍта вопрос куԅа аԉбігојецјаслӧн поԉіԏіческӧј ԉібӧ реԉігіознӧј војнаыԍ. Заставітны Енгеԉсӧс сӧглаԍітчыны аслас мԋеԋіјеӧн—сіјӧ вӧлі праԅԋікӧн Маркслы.

Маркс гӧрԃітчіс аслас ԁругӧн. Сіјӧ торја уԁовоԉствіјеӧн воԍтіс менам воԇын Енгеԉслыԍ став нравственнӧј ԁа умственнӧј ԁостоінствојассӧ; меԃым петкӧԃлыны меным сіјӧс, сіјӧ веԍіг нарошнӧ ветліс мекӧԁ Манчесԏерӧ. Быԁ мелоч, коԁі касајтчіс сіјӧ ԁруглы, беспокоітіс сіјӧс. „Ме пыр ԁрӧжжіта,—віԍтавліс меным Маркс,—ԁумајтігӧн, мыј сыкӧԁ лоӧ кущӧмкӧ ԋесчасԏе охота вылын, кор сіјӧ гӧԋітӧ мујас куԅа, ӧԏі препјатствіје бӧрԍа мӧԁӧс боԍтӧмӧн“.

Маркс вӧлі бур ԁругӧн сіԇ-жӧ, кыԇі вӧлі ԋежнӧј верӧсӧн ԁа баԏӧн...

Бікіԋыс ӧзјіс бі

(Пом. Завоԁітчӧмсӧ візӧԁ 2-ӧԁ лістбокыс).

„Правԁа" разоблачајтіс рабочӧјјас воӡын меԋшевікјасӧс ԁа „ԉіквідаторјасӧс", коԁјас утверждајтісны, мыј пролетаріатлы оз ков поԁпольнӧј револуціоннӧј партіја. „Правԁа". тышкасіс болшевістскӧј партіја јонмӧԁӧм вӧсна, сіјӧ знамјајас улын меԁбур рабочӧјјасӧс ӧтувтӧм вӧсна. Сы вӧсна сещӧм пӧса раԃејтісны рабочӧјјас ассыныс гаԇетасӧ, сы вӧсна сещӧм јона ԋенавіԁітісны сіјӧс фабрікантјас ԁа поліцејскӧјјас.

Міровӧј војна завоԁітчытӧӡ ԋекымын лун воӡжык правітеԉство ӡікӧӡ запретітіс „Правԁа" леӡӧм. Вылыс гаԇета завоԁітіс петны самоԁержавіје пуктылтӧм бӧрын, 1917 воын. Секі сіјӧ воссӧн-нін ԋімтіс ассӧ болшевістскӧј партіјалӧн централнӧј органӧн.

Контрреволуціоннӧј јункерјас ԁа офіцерјас 1917 воын кыкыс грӧмітісны „Правԁалыс" ԏіпографіја, віалісны рабочӧјјасӧс, коԁјас разӧԁісны гаԇет. Бара ковміс „Правԁалы" вежны ԋекымын ԋім. Сіјӧ лунјасас „Правԁа" ужӧн веськӧԁліс Сталін јорт. Гаԇета петіс ԁа, кыԇі і војԁӧр, вӧліс пыр сіјӧ-жӧ болшевістскӧј, мірітчытӧм „Правԁаӧн", муӡлытӧм пропаганԁістӧн, агітаторӧн ԁа рабочӧјјас массајасӧс котыртысӧн.

Велікӧј пролетарскӧј револуціја бӧрын мӧԁ лунас „Правԁа" вылыс петіс аслас важ, славнӧј ԋімнас—ӧні-нін нем кежлӧ вежсылытӧмӧн.

★

Поԁпольнӧј „Іскрасаԋ", рабочӧј грӧшјас вылӧ петыс револуціјаӧӡса „Правԁасаԋ" ӧнија „Правԁаӧӡ", коԁлӧн гӧлӧсыс грӧмітӧ став мір пасta,—сіјӧ-ӧмӧј абу велікӧј тујлӧн вехајас, коԁӧс мунӧма міјан роԁінаса ужалыс јӧӡӧн Леԋін—Сталін партіја веськӧԁлӧм улын?

М. М.

Мыј мі кӧсјам лыԃԃыны „Комі комсомолец" гаԇетыс

Леӡӧј унжык хуԁожественнӧј произвеԃеԋіјејас

„Комі комсомолец" гаԇет міјан раԃејтан гаԇет. Мі кооперативнӧј ԏехнікумса велӧԁчысјас інтересӧн сіјӧс лыԃԃам. Міјанлы окота лыԃԃыны гаԇетыс хуԁожественнӧј произвеԃеԋіјејас—вістјас, очеркјас, стіхотвореԋіјејас, но сіјӧ „Комі комсомолец" гаԇетын еща овлӧ. Еща овлӧны гражԁанскӧј војна каԁса героіческӧј лунјас јылыс, героізм прімерјас јылыс гіжӧԁјас. А ӧԁ сы вылын мі воспітывајтчам. Колӧ унжык гіжны хуԁожественнӧј произвеԃеԋіјејас.

ІВАН ԌЕԈКОВ,
коопԏехнікумса велӧԁчыс.

Печатајтӧј шараԁајас, ребусјас, загаԁкајас!

„Комі комсомолец" гаԇет ме лыԃԃа пыр. Тајӧ гаԇетас унаыс гіжлӧны і міјан јылыс, велӧԁчысјас јылыс ԁа школа јылыс.

Гаԇетыс ме кӧсја ԋе сӧмын статтајас лыԃԃыны, но гаԇет ԁорын ме шӧщ кӧсја бура шојччыны. Раԃејта ме решајтны шараԁајас, ребусјас, кросворԁјас. Но мылакӧ сіјӧс оз печатајтны „Комі комсомолец" гаԇетын. Ме лыԃԃа коланаӧн воӡӧ кежлӧ сещӧм отԃелӧ лӧсӧԁны ԁа нуӧԁны сіјӧс пыр, ԁугԃывтӧг.

САԊА ПОПОВА,
среԃԋеј школаын велӧԁчыс, комсомолка.

Гіжӧј фізкултура ԁа спорт јылыс

Фізкултура ԁа спорт—сӧветскӧј томјӧӡлӧн јона раԃејтана занаԏіјејас. Еща томјӧӡ сурасны, коԁјас ескӧ оз раԃејтны спорт. Лыжі, хоккеј, волејбол ԁа спортлӧн мукӧԁ віԁјас паскыԁа пырісны томјӧӡ олӧмӧ. Но міјан омӧл сіјӧ, мыј „Комі комсомолец" гаԇет оз сістематіческі освешчајт фізкултура ԁа спорт вопросјас. Мі лыԃԃам коланаӧн, меԁым „Комі комсомолец" кутас сістематіческіја тӧԁмӧԁны міјанӧс спортівнӧј ԁостіжеԋіјејасӧн, торја том фізкултурԋікјас ԁа фізкултурԋіцајас ужӧн.

АГНУША БЫЗОВА,
17 арӧса, среԃԋеј школаса велӧԁчыс.

Мічаа ԁа хуԁожественнӧја оформлајтны

„Комі комсомолец"—сіјӧ міјан, томјӧӡлӧн гаԇет. Сіјӧ ԁолжен лоны мічаӧн ԁа хуԁожественнӧја оформітӧм. А тајӧ гаԇетас оз тырмы. Хуԁожественнӧј серпасјас оз овлыны, а фото-сԋімокјас абу тӧԁчанаӧс. Гаԇетыс ԁолжен ԋе сӧмын віставны томјӧӡлӧн ӧнија ԁолыԁ ԁа шуԁа олӧм јылыс, но шӧщ і петкӧԁлыны сіјӧ аслас лістбокјасас.

РОГОВ ІЛЉА,
Сыктывкарса коопԏехнікум.

Мај 1-ој лун граԋіцајас сајын

ХАԊКОУ, 1. Кітајса ужалыс јӧз Мај 1-ој лун празнујтісны јапонскӧј агрессорлы паныԁ ожесточоннӧј тыш условіјејасын. Став гырыс карјасын вӧлі нуӧԁлӧма мітінгјас ԁа ԃемонстраціјајас. „Помӧӡ побеԁа вӧсна тыш", „освобоԃітелнӧј војнаын участвујтӧм могыс рабочӧј массајасӧс котыртӧм",—тащӧмӧс празԋіклӧн основнӧј лозунгјасыс. Меԁса вынјӧраӧс ԃемонстраціјајас ԁа мітінгјас вӧліны Хаԋкоуын, Учанын, Ханјанын. Хаԋкоуын мітінг вылын вӧлі преԁставітӧма 41 рабочӧј организаціја. Мајовка вылӧ общественнӧј паркӧ чукӧртчіс 20 сурсыс унжык рабочӧј. Кујімнан карас мајовкаын прімітісны участіје 50 сурсыс унжык ԃемонстрант. Хаԋкоуын мітінг вылын ыжыԁ ентузіазмӧн вӧлі встреԏітӧма тӧԁса кітајскӧј пісаԏел Го Мо-Жолыс реч, кітајскӧј ԉотчікјаслӧн преԁставіԏелјаслыс, Кантонса рабочӧј организаціјајаслӧн, Шансі провінціја погранічнӧј рајонса профсојузјаслӧн ԁа мукӧԁ преԁставіԏелјаслыс речјас. Лозунгјас ԁа ораторјаслӧн речјас чуксалісны рабочӧјјасӧс актівнӧја участвујтны војнаын ԁа фронт ԁа тыл укрепітӧм куԅа. Јарјугыԁа тӧԁчіс лозунгјас пӧвсыс ӧті: „Строітны вынјӧра обороннӧј промышлеԋност".

Карјасса олысјас пӧса чолӧмалісны ԃемонстрантјасӧс.

Став гаԇетјас сіісны Мај 1-ој лун кежлӧ статтајас.

Кітајын војеннӧј ԃејствіјејас

(ТАСС-лӧн мај 1, 2 ԁа 3 лунјасса јуӧртӧмјас серті)

ЦЕНТРАЛНӦЈ КІТАЈЫН

ШАНХАЈ, 30. Ԋекымын лун чӧж помса партізанјас нуӧԁӧны упорнӧј тыш јапонскӧј војскаӧԁ Јујхансаԋ војвылын (Ханчжоусаԋ рытыввылын). Јапонецјаслыс лыԁ сертіыс ыжыԁжык вынјасӧс венӧмӧн партізанјас мунӧны воӡӧ.

Тӧрыт кітајецјас вӧтлісны јапонецјасӧс Хајмыныс (Шанхајсаԋ рытыв-војвылын).

Тӧрыт 20 јапонскӧј самолот шыбытісны Кантон вылӧ 12 бомба.

ХАԊКОУ, 1. Кітајскӧј војска віччыстӧм атакаӧн боԍтісны јапонскӧј позіціјајас важнӧј горнӧј пункт Сунӡапу ԁорын. Кујім час ԁыра бој бӧрын, кӧні кітајскӧј гранатомјотчікјас петкӧԁлісны ԇев ыжыԁ храброст, вӧлі бырӧԁӧма гӧрајас ԁа ічӧтік карса поԁступјасыс став јапонскӧј пулемјотнӧј гнезԁојасӧ. Мај 1-ј лунса асылын југыԁігас кітајскӧј авангарԁ пырис карӧ. Мунӧны уличвывса бојјас.

ХАԊКОУ, 3. Кык кітајскӧј колонна воісны Суенченӧӡ ԁа нахоԃітчӧны кілометр јын сајын сысаԋ. Јапонецјас успехтӧг завоԃітлісны петны осаждоннӧј карсыс.

ВОЈВЫВ КІТАЈЫН

ХАԊКОУ, 30. Апрел 28-ӧԁ лун јапонецјас панісны наступлеԋіје кітајецјаслӧн шујга фланг вылӧ Шанԃун провінціјаса рытыв-лун јукӧнын.

ХАԊКОУ, 1. Ханчжуан ԁа Тајерчжуан секторын јапонецјас вужјісны оборонаӧ сы вӧсна, мыј кітајецјаслӧн атакајасыс лунысы-лун јонмӧны. Јапонецјаслыс наступлеԋіјејас Тісансаԋ војвылын венӧма. Ԁас лунса бојјас чӧжӧн фронтлӧн тајӧ участок вылас јапонецјас боԍтісны ыжыԁ воштӧмјас. Кітајецјас боԍтісны озыр трофејјас.

Хенаԋ провінціја рытыввој јукӧнын кітајскӧј војска наступајтӧны воӡӧ Цінхуа вылӧ, коԁсаԋ рытыввылын пансісны бојјас. Кыщалӧмыс полӧмӧн, јапонскӧј команԁованіје евакуірујтӧ Ԁаокоу-Цінкуаскӧј кӧрттуј рытыввыв жынса станціјаӧ. Бӧрја јуӧрјас серті Бејпін ԁа Баоԃін кост кӧрттуј орӧԁӧма партізанјаслӧн актівност кыптӧм вӧсна. Апрел 30-ӧԁ лунӧ 18 јапонскӧј самолот бомбарԃірујтісны Луххајскӧј кӧрттуј вывса Гујԁе станціја. Станціја ԁа кӧрттујлыс јукӧн жугӧԁӧма.

Ланчен ԁа Хоԃін боԍтӧм бӧрын Сујјуан провінціјаын кітајецјас успешнӧја паскӧԁӧны Гујсуј вылӧ наступлеԋіје. Апрел 27-ӧԁ лунӧ јапонецјас завоԃітісны Тоучен вылӧ наступлеԋіје. Бејпін-Сујјуанскӧј кӧрттујлыс рытыввыв јукӧнсӧ ԋекымын местаті жугӧԁӧма партізанјас.

Апрел 30-ӧԁ лунӧ кітајскӧј самолотјас бомбарԃірујтісны Бенпуын јапонскӧј аеродром. Бӧр локтігас најӧс паныԁалісны 3 јапонскӧј самолот, коԁјасыс ӧтіӧс вӧлі ускӧԁӧма бој ԁырјі.

Іспаԋіјаса фронтјас вылын

(ТАСС-лӧн мај 1, 2 ԁа 3 лунјасса јуӧртӧмјас серті)

АСЫВВЫВ (АРАГОНСКӦЈ) ФРОНТ

Тремп секторын ԁа лунвылынжык, Балагер секторын мјатежԋікјас апрел 30-ӧԁ лунӧ вӧчісны ԋекымын успехтӧм атака.

Пујгсерԁа направлеԋіјеын мјатежԋікјаслыс мунӧмсӧ сіӡ-жӧ сувтӧԁӧма республіканецјасӧн, коԁјас сіјӧ рајонас заԋімајтӧны выгоԁнӧј позіціјајас. Мјатежԋікјас оз вермыны сеԋі горістӧј места вӧсна прімеԋітны ассыныс технічеcкӧј превосхоԁствосӧ. Республіканецјас бура тӧԁӧны сіјӧ местајасӧ ԁа вӧчалӧны мјатежԋікјас вылӧ жеԋыԁ ускӧԁчылӧмјас. Тащӧм тактіка вӧсныс апрел 29-ӧԁ лунӧ республіканецјас вӧтлісны мјатежԋікјасӧс Тремп секторын высотајас вывса ԋекымын позіціјајасыс.

Среԃіземнӧј море берег ԁорын мјатежԋікјас успехтӧг завоԃітлісны орӧԁны Каԏі-Тіріг рајонса оборона ліԋіјајас республіканецјаслыс.

Валфекуенка рајонын (Теруелсаԋ рытыввылын) Ла Енкубіерта ԁа высота Навоса костын венӧма республіканецјас позіціја вылӧ мјатежԋікјаслыс атака.

Алфамбра рајонын (Теруелсаԋ војвылын) республіканецјас воӧ кутӧны мјатежԋікјаслыс лічкӧм.

Мај 1-ој лунӧ республіканецјас венісны мјатежԋікјаслыс атака 1.658 высота ԁорса позіціја вылын. Авіаціјаӧн ԁа артілеріјаӧн поԁԁержітӧмӧн, мјатежԋікјас вӧчісны наступлеԋіје Алјага секторын (Монталбансаԋ асыв-лунвылын). Колјаԁо Алто окрестностјасын ԁа Сан-Антон мыԉк ԁорын мјатежԋікјаслы удајтчыліс боԍтлыны ԋекымын республіканскӧј позіціја, но республіканецјас контратакајасӧн боԍтісны сіјӧ позіціјајасӧ бӧр.

Оборона куԅа іспанскӧј міԋістерство јуӧртӧма серті, коԁӧс јӧзӧԁӧма мај 2-ӧԁ лунӧ, став фронтјас вылын пасјыссӧ лӧнӧм.

Фашістскӧј самолот, коԁі лыјліс республіканскӧј позіціјајас Алјага секторын, асыввыв фронт вылын, вӧлі лыјлӧма ԁа усі Сан-Антон мыԉк ԁорӧ.

АВІАЦІЈАЛӦН ԂЕЈСТВІЈЕЈАС

Апрел 30-ӧԁ лунӧ фашістскӧј авіаціја кыкысԇіліс вӧчны ускӧԁчылӧм Барселона вылӧ, но вӧтлӧма ԅеԋітнӧј ӧрујіејас бісӧн ԁа республіканскӧј істребітелјасӧн. Сіјӧ сӧмын шыбытіс ԋекымын бомба кар преԁместјеын, кӧні віӧма 30 мортӧс ԁа раԋітӧма 50 мортӧс. Ӧті бомба усі англіјскӧј пароход „Стенброн" ԁінӧ ԁа вӧчіс сылы тӧԁчана ущерб. Ӧті матросӧс раԋітӧма.

Мај 1-ој лун Прагаын

ПРАГА, 1. Мај 1-ој лун празнујтӧм Прагаын пӧрі Прагаса ужалыс јӧзлӧн Чехословакіја ԋезавісімост вӧсна, мір ԁа ԃемократіја вӧсна грандіознӧј ԃемонстраціјаӧ.

10 час асылын Вацлавскӧј площаԃ вылӧ воісны правіԏелственнӧј коаліціја партіјајасса—чешскӧј соціалістјас, соціал-ԃемократјас, жівнӧԏенскӧј ԁа мукӧԁ партіјајасса ԃемонстрантјаслӧн колоннајас, коԁјас нуісны госуԁарственнӧј флагјас ԁа лозунгјас: „Нароԁјаслӧн ӧтувјалун, республіка безопасност, ԃемократіја ԁа мір вӧсна". Ставыс площаԃ вылӧ ԁа матысса уличјас вылӧ чукӧртчіс 100.000 сајыс морт.

Общегороԁскӧј мітінг завоԃітчытӧӡ час воӡжык Республіка площаԃ вылын вӧлі котыртӧма коммуністіческӧј ԃемонстраціја. Ԃемонстраціјаын участвујтіс 20.000 гӧгӧр морт. Најӧ жеԋыԁ мітінг бӧрын мунісны Вацлавскӧј площаԃ вылӧ.

Отв. реԁактор **Г. І. ТОРЛОПОВ.**

Уполн. Главлита № 1793. Типография УМП, г. Сыктывкар, Дом печати. Тираж 3.059.